

Nurcan Toprak

ile
Söyleşi

Konuşan:
Şeyma SUBAŞI

1977 yılında İstanbul'da doğdu. Marmara Üniversitesi İlahiyat Yüksekokulu ve İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü'nden mezun oldu. Marmara Üniversitesi İslâm Tarihi ve Sanatları Bilim Dalı'nda yüksek lisans yaptı. Yazı, hikâye ve şiirleri *Matbuat*, *Kılavuz*, *Fayrap*, *İtibar* ve *Dergâh* dergilerinde yayımlandı. IRCICA'da çalışıyor.

ESERLERİ

Depresyon Hırkası (Dergâh Yayınları, Ekim 2016)

• *Yakın zamanda Dergâh Yayınları'ndan Depresyon Hırkası isimli ilk hikâye kitabımız yayımlandı. İlk bakışta hüznü hikâyelerin habercisi olsa da bu ifadenin muzip bir yön taşıdığını da düşünüyorum. Çok hayattan ve hikâyelerinizdeki arka fonu yansıtan bir ifade. Kitabın ismine dair söylem ve görüşler nasıl? Öncelikli olarak bunu sormak istiyorum.*

Depresyon Hırkası'nın ilk çağrışımının hüznü ve mutsuzluk gibi hislere karşılık geldiği konusunda haklısınız fakat aynı zamanda kişiyi sarıp sarmalayan, bakışını kendini içine döndürmesini sağlayan bir tarafı var. Kendini bilmenin değerini düşünecek olursak fena bir başlangıç noktası sayılmaz herhalde. Ancak ondan sonra hayata kendisi olarak katılıp onun bir parçası olmak mümkün olabiliyor çünkü.

• *Yani bir nevi kendine dönüş, yası tuttuktan sonra hayata adapte oluş süreci olarak tanımlayabilir miyiz?*

Evet ama yas kadar da ağır değil. Kırılmak ve dönüp yaralarını sağaltmak gibi geliyor bana.

• *Peter Bichsel "İnsanlardaki doğal hüznü, onları hikâye anlatıcısı yapmaktadır." diyor. Sizin metinlerinizde ise değişken bir hikâye anlatıcısını gözlemliyorum. Sizdeki "doğal hüznü" oluşturan yahut sizi hikâye anlatmaya doğru yönelten*

"Her hikâyenin fabrikasyon değil, ismarlama dikilmiş bir giysiye, biçime ihtiyacı var. Onu arıyorum."

olgusu ne olmuştur? Aynı zamanda bu hüznü gerçekten de doğal ve saydam biçimde yansıttığınızı da eklemeyen geçmemek gerekir.

"Doğal hüznü"den kasıt tam olarak nedir bilemiyorum ama beni bir hikâye yazmaya sevk eden hep bir üzümlük olduğunu söyleyebilirim. Başka türlü ifade edemediğim bir üzümlük fakat o başlangıç noktasında kalmayarak olan biteni öteki renkleriyle de işlemeye gayret ediyorum. Aksi hâlde monokrom bir görüntü ortaya çıkardı bu da hayatı anlatmak için pek uygun bir yol olmasa gerek.

• *Güzel ifade ettiniz. Hüseyin Su ise bir kitabında "Anlatıcısıyla karşılaşmamış hikâyenin varlığından bize ne." der. Sizse hikâyelerinize bu anlatıcıların gözünden ayna tutarak bizi okur olarak hikâyelerinizin kaderine ortak ediyorsunuz. Bu şanslı hikâyelerin sahibi olmak nasıl bir duygu?*

Başka bir anlatıcı bambaşka bir hikâye demek olurdu zaten. Anlatıcının seçimi aynı zamanda hikâyenin

“Edebiyat, geceyi aydınlatamasa da karanlığın içinde bir işaret fişeği olabilir.”

hangi açıdan yansıtılacağını da gösterir yani okurun neyi görmesini istediğinizi açık etmesi bakımından da önemlidir. Öte yandan ortada bir şanslı varsa o da hikâyesini anlatma imkânı bulan yazar olmalı.

• *Hikâye tarzınız, yer yer âdeta paltosundan çıktığımız ve sizin hakkınızda övgü dolu sözler sarf eden Mustafa Kutlu'nun üslubunu andırıyor düşüncesindeyim. Bu hoca-öğrenci ilişkisinin bu duruma katkısı olmuş mudur?*

Türk hikâyesiyle alakadar herkesin yolu bir şekilde Mustafa Kutlu'dan geçmiş olmalı. Eski bir okuru olarak “Kutlu” hikâyesinden nasiplenmişsem bununla iftihar ederim. Ondan tevarüs ettiğim bir konuşma biçimi var zannediyorum. “İhsan” karakterinde mesela.

• *“İhsan” karakterinden bahsetmişken hikâyelerinizde karakterlerin ruhuna bürünmeyi başarılı şekilde gerçekleştiriyorsunuz. Bu da hikâyenizi bir-sıfır öne geçiren bir nitelik olarak karşımızda duruyor. Genç hikâyecilere bir tavsiye niteliğinde şunu sormak istiyorum: Bu başarının yolu nereden geçer?*

“Bir su içmeden anlatılamaz.” diyor İbrahim Tenekeci. Bir karakterin ayak izlerinde yürümeden hikâyesini anlatamayız gibi geliyor bana da. Aksi hâlde Rasim Özdenören'in “kendi tipini yanlış tanıyan romancılar” dediklerinin safına düşme tehlikesi var. “Men çe gûyem tanburem çe zened” gibi bir nevi.

• *Teknik anlamda hikâyenizde özellikle de bölümlere ayırırkenki yaklaşımlarınızın yeni biçimsel arayışların habercisi olduğunu gözlemlerken aynı zamanda hikâyeniz geleneksel bir formda da ilerliyor. Bu tespit için ne söylemek istersiniz? Bu durum iki forma da sıcak yaklaşmanızın bir sonucu mu?*

Doğrudur. Geleneksel tahkiyeye büyük yakınlık duyuyorum fakat klişeleşmiş anlatım biçimlerinden de bir o kadar sıkılıyorum. Şablonla oluşturulmuş gibi bir örnek hikâyelerden. Okurda tatsız bir sakız çignemişlik hissi bırakıyorlar sadece. Konusu ne kadar çarpıcı olursa olsun bir hikâyenin okurun ilgisini formuyla da canlı tutması gerek oysa. Yalnızca üslup ve dil oyunlarından ibaret metinleri de aynı şekilde itici buluyorum. Her hikâyenin fabrikasyon değil ismarlama dikilmiş bir giysiye, biçime ihtiyacı var. Onu arıyorum.

- Müziğe olan ilginiz de hikâyelerin gerek satır aralarında gerek epigraflarında sezileniyor. Muhsin Namcu'ya ithaf ettiğiniz bir hikâye söz konusu. Edebiyat ve müzik konusunda, daha doğrusu bu irtibatlandırma konusunda neler söylenebilir?

Esasında bütün sanatların bir-biriyle az çok ilgisi var. Müzik ve edebiyat ilişkisi biraz daha farklı. Bir şarkı veya türkü; metindeki hissi vurgulayabiliyor, daha bildik bir dile çevirebiliyor. Bunun da ötesinde her hikâye kendine has duyguya, ritme sahip olsun istiyorum. Müzik asıl burada devreye giriyor. Hâletiruhiyeye karşılık geliyor.

- “Esas Oğlan” hikâyenizdeki alt bölümlerin adları çoğu -doğru keşfettiysen- İtalyanca'daki tempolarin adlandırmalarına dayanıyor. Müzikle kurduğunuz irtibatı bahsettik. Peki bu isimlendirmeleri manaları itibarıyla ilgili hikâyelerin akış hızına veya temasına binaen mi seçtiniz?

Aynen öyle. Bahsettiğiniz hikâye bir keman sonatı gibi üç bölümden oluşuyor. Üç ayrı hissiyatı. Canlı bir allegro, orta karar bir andante, kötü de olsa şaka gibi biten kâbuslu scherzo. Ayrıca başladığı temayla bitiyor filan. Biçimsel bir numara yapmak gibi bir motivasyon da yoktu arkasında. Tek bir enstrü-

manın hissettirdiği duyguyu vermek istemiştim.

- Ben aynı zamanda hikâyelerinizin o hikâyelerde yer alan bir önceki her cümlelerin bir sonraki cümleyi merak ettiren bir yapısı olduğunu düşünüyorum. Bir hikâyenizde Theo'ya Mektuplar kitabına atıf yapıyorsunuz. Resim yapmak isteyen, hikâye yazmak isteyen o insanın yani bizlerin okula, işe ve çeşitli zorunluluklara mahkûm olması hakkında ne söylemek istersiniz? Aynı zamanda hikâye karakterleriniz kitaptan kopup gelerek bu konu hakkında bir şeyler söylemek ister mi?

Aslında resim yapmak, hikâye yazmak istediğini söyleyen anlatıcı

yazarın kendisi ve hikâyeyi de yazıyor o sırada zaten. İnsanın yapmak istediklerinden başkasına mahkûm olması bir dram fakat birçok durumda neyi ne kadar istediğimizi de gösteriyor. *Theo'ya Mektuplar'ı* yazan Van Gogh, istemediği şeylere mahkûm olmaktansa hayatını resim yaparak sürdürmeyi göze almıştı mesela.

• ***Her şartta ve koşulda yüreğinin sesini dinleme cesareti önemli olsa gerek. Son olarak ülke olarak geçir-***

diğimiz süreçleri düşündüğümüzde hikâyelerin, edebiyatın, sanatın yeri hakkında ne düşünüyorsunuz? Bizleri kardeş kılacak bir konum edinmeleri mümkün mü?

Edebiyat ve sanat, insanları bize kardeş etmez; kardeş ruhların birbirini bulmasını sağlayabilir diye düşünüyorum. Kendimize, birbirimize, iyiliğe inancımızı artırabilir. Geceyi aydınlatamasa da karanlığın içinde bir işaret fişegi olabilir. Ümit ediyorum.